

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. VIII. An idem actus possit habere plures bonitates, aut plures malitias
morales?

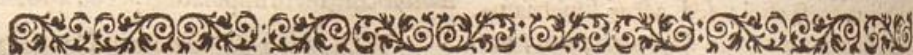
urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

ratur intentioni intrinsecè malæ, sed actus imperatus ab imperio intrinsecè malo cooperatur intentioni intrinsecè malæ, ut patet in occisione externa, quæ per se est executiva malitiosæ occisionis internæ.

Respondeo: Concessâ majori, nego minorem. Ad probationem, nego secundam partem. Ad hujus probationem distinguo majorem: ille actus est intrinsecè malus, qui cooperatur per se intentioni intrinsecè malæ, concedo ma-

jorem. Qui cooperatur per accidens intentioni intrinsecè malæ, nego minorem. In nostro casu actus imperatus per accidens, & non ex vi sua, nec ex natura sui objecti cooperatur intentioni malæ, quatenus præter suam intentionem ab imperante assumitur in medium ad finem malum, ad quem de se non est ordinatus.

Nulla est paritas ab occisione externa, quia hæc est intrinsecè, & in se mala malitiâ materiali per n. 522.

§. VIII.

An idem actus possit habere plures bonitates, aut plures malitias morales.

568. **Q**uestio satis est molesta. Suarez tom. 4. in 3. p. de Pœnit. D. 22. S. 5. à num. 3. negat plures numero malitias contineri in uno actu, quo quis vult plures occidere homines, aut cum pluribus fornicari, licèt singula objecta possent transfundere malitiam numericam ab alijs malitijs distinctam, dum singula seorsim terminant actum malum, at dum omnia simul concurrunt, nullum per se confert illam, sed omnia simul per modum unius concurrunt ad unam, & eandem numericam. Hæc tamen eò est gravior, quòd plura sunt objecta; propter hanc majorem gravitatem vult explicandum numerum occidendorum, aut mulierum.

Pariformiter discurret de bonitate

morali actûs unius tendentis in plura objecta e. g. vult quis dare Eleemolynam decem pauperibus: actus hic non continet decem numero morales honestates elemosynæ, sed unicam æquivalentem decem. Idem est de actu charitatis indivisibiliter amante decem proximos,

Affirmat Vasq. tom. 4. in tertiam partem de Pœnit. quest. 91. art. 1. dub. 4. à num. 4. nempe pro multiplicatione objectorum numerica multiplicari malitias numericas in actu physicè indivisibiliter tendente in illa per modum unius, quoties circumstantia non supponit actum iam constitutum in genere mali (si enim supponit constitutum, tunc non multiplicat, sed auget actum constitutum, ut parvitas, & magnitudo in furto: intentio,

ho, & duratio actus &c.) dummodo sit vera circumstantia, nec ordinetur ad aliam: si enim ordinetur, non facit numericam distinctionem. Sic mulierem invitare ad fornicandum non est peccatum numero distinctum, quia ordinatur ad eundem actum, in quo mulier cum invitante participat.

569. Dico primo, idem numero actus continere plures bonitates morales diversae rationis. Izquierdo de DEO D. 35. num. 164. probatur: potest eligi eleemosyna ut medium ex fine duplici specie diverso e. g. ad obtinendam fidem, & charitatem, sed huiusmodi electio, & huius intentio contineret plures bonitates morales specie diversas; quia tunc per se, ac directe intenditur finis proprius tum fidei, & charitatis: hoc autem ipso electio eleemosynae continet bonitatem moralem fidei, & charitatis per num. 545. & seq. 2.

Confirmatur non solum finis intentus per Eleemosynam movet ad huius electionem, sed etiam ipsa utilitas, quam habet eleemosyna ad finem praeventum: haec enim amatur ut utilis ad finem. Sub qua ratione amari non potest non amato sine, nec potest movere non movente sine; cum sit bonitas formaliter respectiva per n. 499. & seq.

Inferes primò: in posito casu datio eleemosynae potest esse honesta honestate fidei, charitatisque, ut ostensum, ac insuper honestate misericordiae: potest enim electio eleemosynae fieri ex motivo sublevandi miseriam pauperis, & haec mediante intendi duplex praefata virtus. Izquierdo de DEO D. 35. num. 165.

R. P. Karch, Diff.

contra Vasq. 1. 2. D. 51. cap. 3. Marat. de bonitate, & malitia D. 8. S. 4.

Inferes secundò; voluntatem dandi eleemosynam decem posse continere totidem numero bonitates morales numericas, quia quavis datio habet particularem finem proprium numero distinctum à fine alterius, ergo si movent omnes fines numero distincti, singulorum bonitates morales imputantur voluntati.

E contra actus charitatis amans decem proximos propter DEUM continet unicam honestatem moralem: disparitas est ab actu misericordiae; quod motivum charitatis, ut haec est actus honestus, non sit bonitas absoluta decem hominum, sed est ipsa substantia actus charitatis per num. 546, haec autem est unica in actu una.

Aliter discurrendum de actu creatae charitatis amantis decem proximos: huiusmodi actus pro motivo habet bonitatem absolutam personae amatae. Unde si decem sint, & ab ijs moveatur, continet decem honestates materiales nostro concipiendi modo distinctas: prout enim est amor Petri, habet consonantiam cum natura rationali distinctam numericè à consonantia, quam habet, prout idem amor tendit in Paulum &c. Et sic disparitas à charitate DEI: quia ut charitas divina est, habet pro motivo bonitatem absolutam DEI indivisibiliter se habentem respectu omnium, quos propter illam amat.

570. Dico secundò; Idem physicè actus moraliter malus capax est plurimum tum specie, tum numericè malitiarum distinctarum. Pars prima est omnium, quia potest à voluntate poni a-

Iii

ctus

actus physicè unicus habens oppositio-
nem cum pluribus virtutibus, & præ-
ceptis specie diversis, sed talis continet
plures malitias specie diversas. Sic adul-
terium est contra iustitiam, & castitatem;
& si complex sit voto obstrictus, aut
sanguine junctus, continet insuper sa-
cristilegium contra Religionem, aut ince-
stum contra pietatem: furtum rei sacræ
præter specificam malitiam iniustitiæ ha-
bet speciem sacrilegij oppositam Reli-
gioni obliganti ad reverentiam debitam
rei, aut loco sacro.

Probaturs pars secunda ex prima,
seu à paritate actus continentis plures
specificas malitias, dum tendit in plura
specie objecta, ergo etiam potest idem
actus continere plures numericas malitias
in casu, quo proponuntur illi plura nu-
mero distincta objecta materialiter turpia
invicem non subordinata: nec unum est
augmentum alterius, id est, per se non
præsupponit actum in genere mali con-
stitutum, seu objectum unum non est
circumstantia propriè talis respectu al-
terius.

571. Dixi primo: *plura numero non
subordinata.* Nam si unum objectum
malum ordinetur ad aliud malum, non
multiplicatur numerica malitia, sed est uni-
ca: ut invitatio sceminae ad copulam est
unicum numero peccatum cum copula.

Dixi secundo: *Nec unum per se
præsupponit actum in genere mali
constitutum.* Si enim præsupponit, non
multiplicat malitiam, sed præsuppositam
auget; ut actus intensio, & duratio par-
vitas, & magnitudo. Hæc enim acci-
dentia sunt circumstantiæ per se suppo-
nentes actum in aliquo gradu mali consti-

tutum, seu habentem malitiam in aliquo
gradu ex intensione, aut duratione ac-
tus, aut ex quantitate objecti: si enim
actus non existit, etiam non existit in-
tensus, aut remissus, magis, aut minus
durans, in majori, aut minori quantita-
te, ergo hoc ipso, quod actus malus
moraliter sit intensior, aut magis durans,
& furtum sit in majori quantitate, suppo-
nitur idem actus in aliquo genere malitiæ
esse constitutus, aliquantum durare, ac
in aliqua quantitate. E. g. in tanta præ-
cisè, in quanta sufficit ad mortale fur-
tum; reliquus totus excessus repertus in
furto se habet ut circumstantia quantita-
tis; quia hic excessus sive sit, sive non
sit, substantia furti in aliquo individuo
reperitur; etsi descendendo ad particu-
larem partem materiæ: designandam,
dum magna summa accipitur simul, nul-
la sit in particulari assignabilis potius pro
prima parte furti, quæ pertineat ad sub-
stantiam; quàm pro altera parte excessus,
quæ pertineat ad circumstantiam. Ita Ar-
rubal apud Dicastill. *de Pœnit. D. 9.
num. 202. juncto num. 224.*

Econtra quando objectum unum
per se non supponit actum in esse mali,
sed ipsum per se constituit malum: mul-
tiplex est peccatum numero. Proinde
explicandum in confessione: sic dum ut-
terque adulter est conjugatus, est duplex
explicanda malitia; quia alterutrum ma-
trimonium per se sufficit, ut copulæ insit
malitia adulterij; & per accidens se ha-
bet, quod alterum matrimonium comi-
tetur istud, idcirco neutrum auget mali-
tiam numericam alterius, sed constituit
novam.

Similiter duas numero malitias continet luxuria voto obstricti cum voto obstricta ex eadem ratione: è contra peccans contra duo sua vota castitatis peccat unica numero malitia: habent enim se ut duo præcepta ejusdem speciei, seu lata ex eodem motivo. Ut præceptum missæ die Festo, & die Dominico, dum coincidunt in unam diem. Omissio missæ est unica numero malitia in tali concursu.

572. Pro elucidatione majore partis secundæ conclusionis secundæ adnotanda est doctrina Haunoldi *lib. 2. Theolog. n. 488.* & Dicastill. *de Pœnit. D. 9. n. 221.* quod diversa sit inter objecta natura quoad unitatem, aut multipliciter moralem inter se faciendam; quædam enim ex usu humano capacia sunt augmenti, ut bona fortunæ. Æstimatio enim major, aut minor bonorum fortunæ desumitur ex fine per ea obtinendo: hujusmodi autem majoritas, & minoritas provenit ex augmento, & decremento eorundem bonorum, si horum nova quantitas adjiciatur priori, vel ab hac avellatur. Ob hæc quantitas major in materia furti, hoc non multiplicat numero sed auget eundem numero actum.

Quædam verò ex naturali impulsu ordinantur ad faciendum unum cum altero, velut media ad finem melius con-

sequendum: sic oscula, & tactus impudici ex propensione naturali ordinantur ad copulam facilius impetrandam; & ideo actus præparatorij ad hanc faciunt unicum peccatum.

Eodem modo multiplicatio percussionum, seu verberum ejusdem personæ ordinatur ad augendum dolorem, & damnum corporis ejusdem. Hinc est, quod omnes percussiones physicè faciætes numerum moraliter sint unus actus. Alia verò objecta sunt, quorum multiplicatio est prorsus per accidens: quia nec natura, nec usus humanus ea ordinat ad unitatem, ut bona famæ, vitæ, corporis plures copulæ sive cum eadem, sive cum pluribus personis.

Hinc etsi quis actu unico intendat detrahere pluribus, aut plures occidere, aut vulnerare, aut cum pluribus fornicari, &c. nunquam tamen potest in hæc & similia objecta tendere per modum unius objecti adæquati, sed in plura, ut plura: quia unum cum altero non coalescit in unum.

Quapropter intentio detrahendi pluribus occidendi plures, fornicandi cum pluribus, tot facit numericas detractiones, aut homicidia, aut fornicationes, quod sunt personæ.

